

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המחלקה לפיקוח תקציבי

שיעורי מס ערך מוסף ומשקל ההכנסות ממנו בתוצר בישראל ובמדינות ה-OECD

מוגש לוועדת הכספים

כתיבה: איל קופמן, כלכלן

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י"ז בסיוון תשע"ג

26 במאי 2013

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240 / 1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מסמך זה נכתב לבקשת יו"ר ועדת הכספים, חה"כ ניסן סלומינסקי, לקראת דיון בנושא העלאת שיעור המע"מ ל-18% ב-1 ביוני 2013. במסמך מובאים נתונים על שיעורי המע"מ בישראל ובמדינות OECD בשנים האחרונות, על הכנסות המדינה מגביית מע"מ ושיעורן בתוצר ועל התפלגות הכנסות המדינה ממיסוי ישיר ועקיף.

1. המצב הפיסקלי

בהצעת התוכנית הכלכלית לשנים 2013–2014 מוצע להעלות הכנסות ממסים בסכום כולל של כ-13.365 מיליארד ש"ח בשנת 2014, כדי לעמוד ביעד גירעון של 4.65% בשנת 2013 ויעד גירעון של 3% בשנת 2014.¹

בהתאם לכך מוצע להעלות את שיעור מע"מ עוסקים ומע"מ מוסדות כספיים בכ-1% באמצעות חקיקת צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (תיקון), התשע"ג–2013. לפי דברי ההסבר לצו, צפוי שהעלאה זו תוסיף להכנסות המדינה כ-4.1 מיליארד ש"ח בשנה. הכנסות המדינה ממע"מ עוסקים בשנת 2012 נאמדו ב-75 מיליארד ש"ח, והכנסות המדינה ממלכ"רים וממוסדות כספיים נאמדו ב-11.3 מיליארד ש"ח.² בשנת 2012 הכנסות המדינה בפועל ממע"מ עוסקים היו כ-71 מיליארד ש"ח, והכנסות המדינה ממע"מ מלכ"רים וממוסדות כספיים עמדו על כ-12.1 מיליארד ש"ח.³

2. התפתחותו של מס ערך מוסף

מס ערך מוסף הוא מס המוטל על צריכה ומהווה חלק בלתי נפרד ממערכת המס במדינות רבות בעולם. שמו של המס נגזר מדרך הפעלתו, כיוון שהמע"מ ממסה את הערך המוסף של כל עוסק⁴ בכל שלב של עסקה⁵ החל ביצרן, דרך הסיטונאי וכלה בקמעונאי המוכר לצרכן הסופי. עקרון הערך המוסף בא לידי ביטוי במיסוי החלק שנוסף בכל שלב, שהוא למעשה הערך המוסף של כל עוסק; על חלק זה מוטל המע"מ.⁶ על-ידי קיזוז מס התשומות⁷ מכלל מס העסקאות,⁸ העוסק משלם מע"מ אך ורק על הערך המוסף שלו עצמו. באמצעות טכניקה זו הצרכן הסופי נושא במלוא עלות המע"מ של כל שלבי העסקה, כיוון שהוא משלם את המע"מ המחושב על המחיר הסופי.

המע"מ הוא מס עקיף מכיוון שהוא מוטל על עסקה ולא על אדם, להבדיל ממס ישיר, כדוגמת מס ההכנסה, אשר מוטל על האדם ומחושב בהתאם למאפיינים הייחודיים שלו (רמת הכנסה, מצב משפחתי, מקום מגורים, מצב רפואי וכדומה). אפשר להטיל מע"מ בשיעור אחיד (כנהוג בישראל) או בשיעור משתנה, בהתאם לסוג המוצר או השירות (מע"מ דיפרנציאלי). יש שיטות שונות לגביית מע"מ:⁹ "גבייה ישירה" מכל עסקה ו"גבייה עקיפה" באמצעות מס שכר ורווח.¹⁰

¹ משרד האוצר, [הצעת התוכנית הכלכלית לשנים 2013-2014](#), מאי 2013.

² משרד האוצר, [הצעת תקציב לשנים 2011-2012](#), עמוד 18, אוקטובר 2010.

³ אבי לבון, סגן הממונה על מנהל הכנסות המדינה, משרד האוצר, שיחת טלפון, 26 במאי 2013.

⁴ סעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975: "עוסק – מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו, ובלבד שאינו מלכ"ר או מוסד כספי, וכן מי שעושה עסקת אקראי".

⁵ סעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975: "עסקה – כל אחת מאלה: (1) מכירת נכס או מתן שירות בידי עוסק במהלך עסקו, לרבות מכירת ציוד; (2) מכירת נכס אשר נוכה מס התשומות שהוטל על מכירתו למוכר או על יבואו בידי המוכר; (3) עסקת אקראי".

⁶ סעיף 38 לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975.

⁷ סעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975: "מס תשומות – מס הערך המוסף שהוטל על מכירת נכסים לעוסק, על יבוא נכסים בידי עוסק או מתן שירותים לעוסק, הכול לצורכי עסקו או לשימוש בעסקו".

⁸ המס המוטל על עסקה בהתאם לסעיף 2 לחוקת מס ערך מוסף, תשל"ו-1975.

⁹ עו"ד (רו"ח) דורון לוי וד"ר יורם עדן, [גביית מס ערך מוסף בישראל](#), תאריך כניסה: 26 במאי 2013. עו"ד (רו"ח) דורון לוי הוא נציג מס הכנסה לשעבר; ד"ר יורם עדן היה לימים פרופסור במסלול האקדמי של המכללה למנהל.

¹⁰ המס המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, מוגדר מס ערך מוסף, מס שכר או מס שכר ורווח (סעיף 1 לחוק).

3. מס ערך מוסף בישראל

מס ערך מוסף מונהג במדינת ישראל מיולי 1976.¹¹ עם כניסת המע"מ לתוקף, בשנת 1976, נקבע כי שיעורו יהיה 8%. במשך השנים שונה שיעור המע"מ פעמים מספר; הוא הגיע לשיעור שיא של 18% ביוני 2002, ומאז ירד שיעורו בהדרגה. שיעור המע"מ החל לעלות שוב ביולי 2009. מיום 1 באוגוסט 2012 שיעור המע"מ הוא 17%. לוח 1 להלן מציג את השינויים בשיעורי המע"מ בישראל.

לוח 1 – שינויים בשיעורי המע"מ בישראל¹²

תחולה מיום	מע"מ עוסקים	מע"מ מוסדות כספיים	מע"מ מלכ"רים
1.7.1976	8.0%	6.0%	3.0%
1.11.1977	12.0%	9.0%	5.0%
1.4.1979	12.0%	12.0%	5.0%
27.7.1982	15.0%	15.0%	6.25%
1.6.1985	17.0%	17.0%	6.25%
1.7.1985	15.0%	15.0%	6.25%
1.3.1990	16.0%	16.0%	6.7%
1.1.1991	18.0%	18.0%	9.0%
1.1.1993	17.0%	17.0%	8.5%
15.6.2002	18.0%	18.0%	9.0%
1.3.2004	17.0%	17.0%	8.5%
1.9.2005	16.5%	17.0%	8.5%
1.7.2006	15.5%	15.5%	7.5%
1.7.2009	16.5%	16.5%	7.5%
1.1.2010	16.0%	16.0%	7.5%
1.9.2012	17.0%	17.0%	7.5%

מהלוח לעיל עולה כי בשנת 2002 שיעורי המס (מע"מ עוסקים, מע"מ מוסדות כספיים ומע"מ מלכ"רים) היו השיעורים הגבוהים ביותר מיום חקיקת החוק ועד לשנת 2013. שיעורי המס החלו לרדת בהדרגה עד לחודש יולי 2009, ואז חלה העלייה הראשונה בשיעורי המס משנת 2002.

שיטת המע"מ בישראל מבוססת על **שיעור אחיד ובסיס מס רחב**, אך הגבייה היא על-פי כמה סוגי מס, בהתאם לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975:

א. **מס ערך מוסף (המכונה מס עוסקים)** בשיעור 17% (נכון למאי 2013) מוטל על רוב הצריכה הפרטית, על קניות והשקעות המגזר הציבורי והמוסדות הכספיים ועל רכישת נכסי נדל"ן, פרט לכמה יוצאים מהכלל ושיעורי מס אפס:¹³

(1) **עסקאות פטורות ממע"מ** הן בין היתר ייבוא וייצוא של יהלומים מצד העוסקים בענף, השכרת דירות למגורים, השכרת מקרקעין בתנאי שכירות מוגנת ועסקאות הפטורות מכוח אזור סחר חופשי אילת;

¹¹ חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.

¹² רשות המסים, מע"מ, **היסטוריה של קביעת שיעורי מע"מ**; צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012, צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ב-2012.

¹³ רשות המסים, מונחון רשות המסים, **הגדרת מע"מ (מס ערך מוסף)**, תאריך כניסה: 26 במאי 2013.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

2) **עסקאות ששיעור המע"מ בהן הוא אפס** הן בין היתר ייצוא מוצרים ושירותים לחו"ל, **מכירת פירות וירקות טריים**, מתן שירותי תיירות בישראל לתושבי חוץ וייצוא נכס רוחני (כגון פטנט).

ב. **מס שכר (מע"מ על מוסדות ללא כוונת רווח – מלכ"רים)** בשיעור 7.5% מוטל על מוסדות ציבוריים (לרבות המדינה) ופרטיים. מס זה מוטל על תשלומי שכר שהמלכ"רים משלמים לעובדיהם, שכן הערך המוסף בהם הוא למעשה שכר העובדים. מלכ"רים אינם זכאים להחזר מע"מ תשומות.

ג. **מס שכר וריווח (מע"מ מוסדות כספיים)** בשיעור 17% (מוטל על תשלומי השכר ועל הרווח של בנקים, חברות ביטוח וספקי שירותים פיננסיים). גם מוסדות כספיים אינם זכאים להחזר מע"מ תשומות.

4. שיעור המע"מ בישראל ובמדינות OECD

גביית המע"מ ברוב המדינות המפותחות (מלבד יפן וצ'ילה) היא דיפרנציאלית, כלומר מוטלים שיעורי מע"מ שונים על מוצרים שונים. האיחוד האירופי קבע רשימה של מוצרים (נספח H בדירקטיבה ה-6)¹⁴ אשר לגביהם רשאיות המדינות להטיל מע"מ מופחת (בשיעור מזערי של 5%), ונכללים בה מוצרי מזון, ספרים ועיתונים, תרופות, תחבורה, שירותי מלון ומסעדות. כמו כן, נכללים ברשימה (נספח K) מוצרים ושירותים נוספים שאפשר להטיל עליהם מע"מ סופר-מופחת, על-פי תנאים שקבע האיחוד: ענפים עתירי עבודה, מוצרים ושירותים המסופקים בעיקרם לצרכנים הסופיים, גידול בביקושים ובתעסוקה כתוצאה מהירידה במחיר בשל המע"מ המופחת, מוצרים מקומיים. ברוב מדינות אירופה נעשה שימוש נרחב במע"מ דיפרנציאלי למטרות חברתיות (הקטנת אי-שוויון והגברת התעסוקה) ותרבותיות (עידוד צריכת ספרים ועיתונים), וברובן יש אף מע"מ רב-תעריפי.

לוח 2 להלן מציג את שיעורי המע"מ בישראל ובמדינות OECD בשנים 2009–2012 ואת שיעורי המע"מ המופחתים. בחלק מהמדינות (ובהן ישראל – באילת), יש שיעור מע"מ ייחודי באזורים מסוימים; נתון זה אינו מופיע בלוח.

לוח 2 – שיעור המע"מ בישראל ובמדינות OECD, 2009–2012¹⁵

מדינה	2009	2010	2011	2012	שיעורים מופחתים	שיעור שינוי
הונגריה	20%	25%	25%	27%	5% / 18%	35%
איסלנד	24.5%	25.5%	25.5%	25.5%	0% / 7%	4%
דנמרק	25%	25%	25%	25%	0%	-
נורבגיה	25%	25%	25%	25%	0% / 8% / 15%	-
שבדיה	25%	25%	25%	25%	0% / 6% / 12%	-
פינלנד	22%	22%	23%	23%	0% / 9% / 13%	5%
יוון	19%	19%	23%	23%	6.5% / 13%	21%
אירלנד	21.5%	21%	21%	23%	0% / 4.8% / 9% / 13.5%	7%
פולין	22%	22%	23%	23%	5% / 8%	5%
פורטוגל	20%	20%	23%	23%	6% / 13%	15%
בלגיה	21%	21%	21%	21%	0% / 6% / 12%	-

¹⁴ The European Commission, [The 6th VAT Directive \(17/5/1977\)](#), accessed: May 26, 2013.

¹⁵ [OECD Tax Database, Rates of Value Added Taxes](#), accessed: May 26, 2013.

מדינה	2009	2010	2011	2012	שיעורים מופחתים	שיעור שינוי
איטליה	20%	20%	20%	21%	4% / 10%	5%
אוסטריה	20%	20%	20%	20%	10% / 12%	-
ציכיה	19%	20%	20%	20%	14%	5%
אסטוניה	20%	20%	20%	20%	9%	-
סלובקיה	19%	19%	20%	20%	10%	5%
סלובניה	20%	20%	20%	20%	8.5%	-
בריטניה	15%	17.5%	20%	20%	0% / 5%	33%
צרפת	19.6%	19.6%	19.6%	19.6%	2.1% / 5.5% / 7%	-
ציילה	19%	19%	19%	19%	-	-
גרמניה	19%	19%	19%	19%	7%	-
הולנד	19%	19%	19%	19%	6%	-
ממוצע	17.7%	18.0%	18.5%	18.7%		5.7%
ספרד	16%	16%	18%	18%	4% / 8%	13%
טורקיה	18%	18%	18%	18%	1% / 8%	-
ישראל	15.5%	16%	16%	16%	-	3%
מקסיקו	15%	16%	16%	16%	0%	7%
לוקסמבורג	15%	15%	15%	15%	3% / 6% / 12%	-
ניו-זילנד	12.5%	12.5%	15%	15%	0%	20%
אוסטרליה	10%	10%	10%	10%	0%	-
קוריאה	10%	10%	10%	10%	0%	-
שווייץ	7.6%	7.6%	8%	8%	0% / 2.5% / 3.8%	5%
קנדה	5%	5%	5%	5%	0%	-
יפן	5%	5%	5%	5%	-	-

מהנתונים בלוח עולה כי בשנת 2012 שיעור המע"מ הרגיל בישראל היה נמוך משיעור המע"מ הממוצע במדינות OECD – 16% לעומת ממוצע של 18.7%. כמו כן, בשנים 2009–2012 שיעור המס לא השתנה ב-17 מדינות (מתוך 33 מדינות שנסקרו), ועלה בשיעורים שונים של 1% עד 35% ב-16 מדינות. המע"מ עלה ב-33 מדינות בשיעור ממוצע של 5.7%. ב-16 המדינות שבהן חל שינוי בשיעור המע"מ, עלה המע"מ בשיעור של 11.7% בממוצע.

הגידול בשיעורי המע"מ במדינות רבות בשנים האחרונות נובע בעיקר מהצורך בהקטנת שיעור הגירעון התקציבי והחוב הציבורי מהתוצר. כאמור, בניגוד לרוב המדינות, בישראל לא מונהגים שיעורי מע"מ דיפרנציאליים בגין מוצרי צריכה שונים. יש שונות גבוהה בין המדינות הן בשיעורי המע"מ הרגילים והן בסוגי המוצרים שבגינם נגבה מע"מ מופחת.

בנספח א' מפורטים שיעורי המע"מ המופחתים במדינות אירופה ו**בנספח ב'** מפורטים שיעורי מס צריכה מופחתים במדינות ארה"ב. בהקשר זה יש לציין כי בסקירה הכלכלית על ישראל שנערכה על-ידי ה-OECD ופורסמה בדצמבר 2011, צוינה לחיוב הנהגת המע"מ האחיד בישראל. לפי הדוח, הפעלת כלי של מע"מ דיפרנציאלי להשגת מטרות חברתיות היא יקרה ומיטיבה גם עם האוכלוסיות החזקות.¹⁶

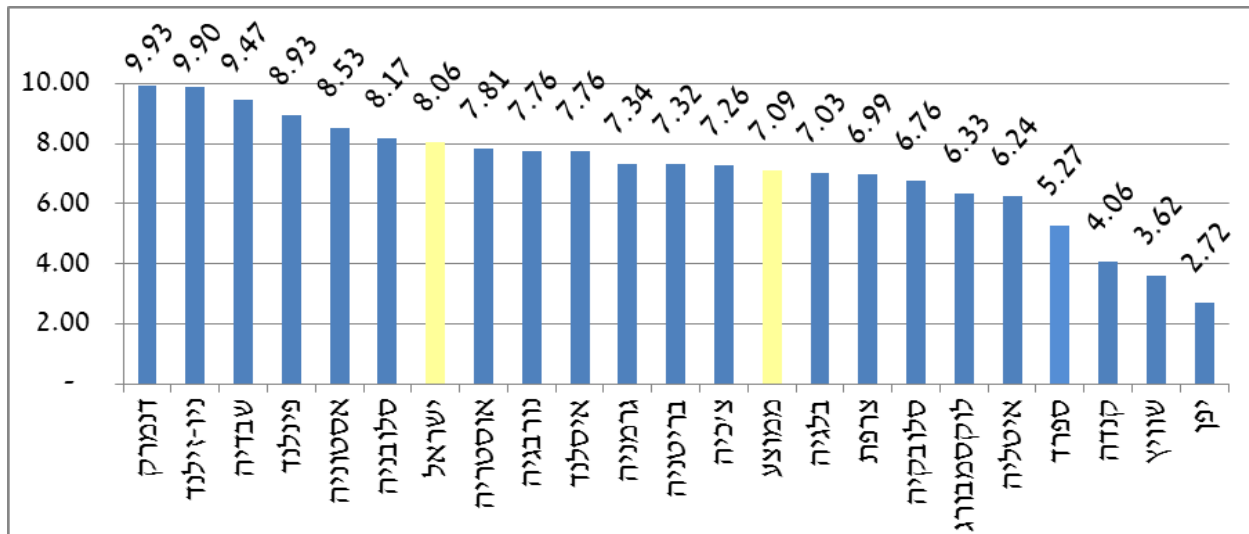
¹⁶ OECD, [סקירה כלכלית – ישראל](#), עמוד 25, באתר האינטרנט של משרד האוצר, דצמבר 2011, כניסה: 26 במאי 2013.

5. משקלן של הכנסות ממע"מ בתוצר

בתרשים 1 להלן מוצגים נתונים על ההכנסות ממע"מ כאחוז מהתוצר, בישראל (שנת 2011) ובמדינות נבחרות ב-OECD.

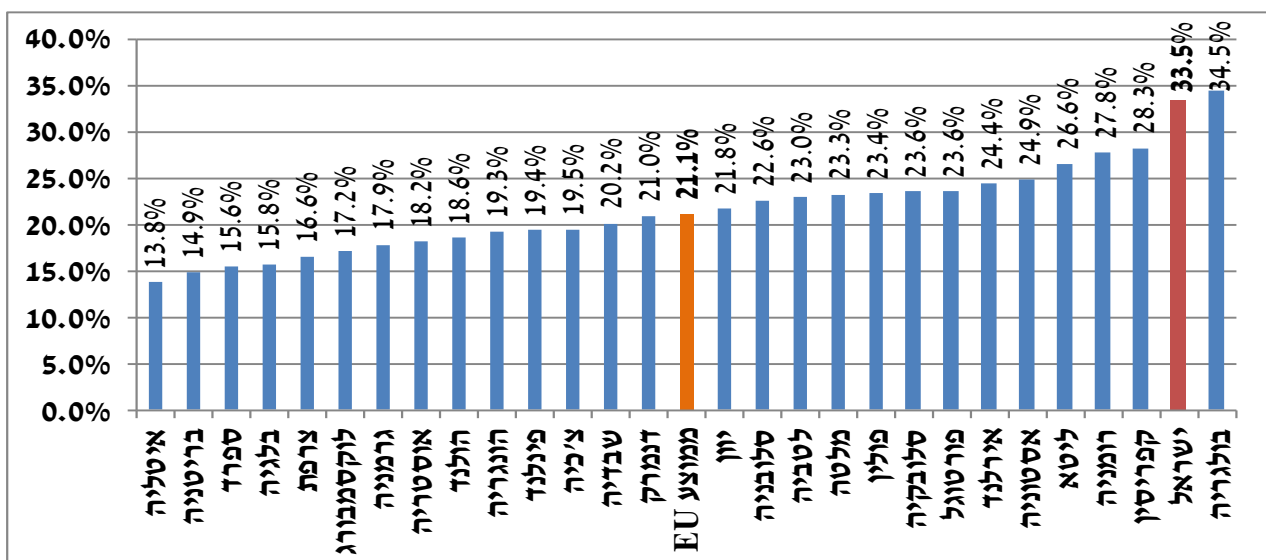
תרשים 1 – הכנסות המדינה ממע"מ עוסקים כאחוז מהתוצר (2010)¹⁷

מהתרשים עולה כי ההכנסות ממע"מ כאחוז מהתוצר בישראל הן כ-8.06%, לעומת ממוצע של כ-7.09% במדינות OECD. אף ששיעור המע"מ הרגיל בחלק מהמדינות (כמו איטליה, צרפת, סלובקיה, צ'כיה וגרמניה) גבוה משיעור המע"מ בישראל, ההכנסות ממע"מ כאחוז מהתוצר במדינות אלה נמוכות מאלו שבישראל, בעיקר משום ששיעורי המס על חלק מהמוצרים הם מופחתים.

בתרשים 2 להלן מפורט שיעור הכנסות המדינה ממע"מ בסך ההכנסות ממסים, בישראל (שנת 2009) ובמדינות אירופה (שנת 2008).

תרשים 2 – הכנסות ממע"מ מסך ההכנסות ממסים¹⁸

¹⁷ OECD Tax Database, [Revenue Statistics – Comparative tables](#), accessed: May 26, 2013

¹⁸ מינהל הכנסות המדינה, דוח שנתי 2010-2009, פרק י"א – מס ערך מוסף, גרף יא-2, תאריך כניסה: 26 במאי 2013.

מנתוני התרשים לעיל עולה כי בישראל ההכנסות ממע"מ הן כ-33.5% מכלל ההכנסות ממסים, לעומת ממוצע של 21.1% במדינות האיחוד האירופי. אף ששיעור המע"מ הבסיסי נמוך יחסית בישראל בהשוואה למדינות אירופה, חלקה של ההכנסה ממע"מ בכלל ההכנסות ממסים גבוה יותר. כאמור לעיל, פער זה נובע בעיקר מהעובדה שבישראל המע"מ מוטל על רוב המוצרים, ואילו במדינות אירופה יש שיעורי מע"מ מופחתים על מוצרים רבים.¹⁹ בלוח 3 ולוח 4 להלן מוצגים נתונים על התפלגות ההכנסות ממיסוי ישיר ועקיף כאחוז מהתוצר בישראל וב-OECD.

לוח 3 – נתונים משווים על ההכנסות לפי סוגי מס כאחוז מהתוצר (2010)²⁰

OECD	ישראל	סוג המס
8.4%	6.3%	מס הכנסה יחידים
2.9%	2.9%	מס הכנסה חברות
1.8%	3.1%	מס רכוש
6.6%	8.0%	מס ערך מוסף
33.8%	32.4%	נטל מס כולל

לוח 4 – התפלגות ההכנסות לפי סוגי מס כאחוז מהתוצר (2008)²¹

OECD	ישראל	סוג המס
22.3%	17.5%	מסים ישירים – מזה:
9.5%	7.3%	מס הכנסה יחידים
3.1%	3.5%	מס הכנסה חברות
3.3%	3.8%	ביטוח לאומי שכירים
5.0%	1.4%	ביטוח לאומי מעסיקים
2.6%	3.2%	מס רכוש
10.2%	16.2%	סך מסים עקיפים (מע"מ, מס קנייה ומכס)
32.5%	33.8%	נטל מס כולל

מנתוני לוחות 3 ו-4 לעיל עולה כי בישראל חלקן של ההכנסות ממיסוי ישיר בתוצר נמוך בהשוואה לממוצע במדינות ה-OECD – 17.5% לעומת 22.3% בהתאמה. מנגד, משקלו של המיסוי העקיף בתוצר גבוה בישראל בהשוואה לממוצע במדינות ה-OECD – 16.2% לעומת 10.2% בהתאמה. המסים הישירים הם מסים פרוגרסיביים, התורמים להקטנת אי-השוויון, ולעומתם המסים העקיפים הם מסים רגרסיביים, אשר ניתן להניח כי הם פוגעים פחות בצמיחה וקל יותר לגבות אותם. מנגד, המיסוי העקיף מגדיל את אי-השוויון באוכלוסייה, שכן השפעתו גדולה יותר, באופן יחסי, על בעלי ההכנסות הנמוכות. הפער מול OECD ניכר גם בשנת 2010: שבה בשנה זו שיעור הכנסות מע"מ מהתוצר עמד על 8.0% בישראל לעומת 6.6% במדינות OECD.

¹⁹ שם.

²⁰ OECD Tax Database, [Revenue Statistics – Comparative tables](#), accessed: May 26, 2013

²¹ מינהל הכנסות המדינה, [דוח שנתי 2009-2010, פרק כ' – השוואות בין-לאומיות](#), תאריך כניסה: 26 במאי 2013.

המדינה	שיעור רגיל	שיעור מע"מ מופחת	שיעור מע"מ סופר-מופחת
גרמניה	19%	7% – מוצרי מזון וחקלאות	
בריטניה	20%	5% – חשמל, דלק וכמה מוצרי אנרגיה חסכוניים למטרות מגורים וצדקה, מענקים בעבור התקנת אמצעי חימום לקשישים המקבלים קצבת רווחה, מוצרי הגנה רפואית לנשים, כיסאות בטיחות לילדים וקסדות לאופנועים ולאופניים	0% – מוצרי מזון, תרופות ומוצרי עזר לנכים, ביגוד והנעלה לילדים, עיתונים וספרים, מוצרי מים, שימוש בתחבורה ציבורית, דירות חדשות ודירות המיועדות לצדקה ושירותי קבלנים הבונים בתים חדשים למגורים
צרפת	19.6%	7.0% 5.5% – שירותי טיפול אישי, עבודה ביתית ושירותי בתי-מלון	2.1%
איטליה	21%	10% – שירותי בתי-מלון	4.0%
ספרד	18%	8% – שירותי מסעדות ובתי-מלון	4% – מוצרי חלב
הולנד	19%	6% – מוצרי מזון, עיתונים וספרים, פרסומות בעיתונים, תרופות, שימוש בתחבורה ציבורית ושירותי בתי-מלון	
בלגיה	21%	12% – תרופות טבעיות, מרגרינה, טלוויזיה בתשלום ודיור ציבורי	6% – מוצרי מזון, תרופות, עיתונים וספרים, עבודות אמנות, מוצרי אספנות ועתיקות, מכוניות לנכים, שירותי ארגונים חברתיים, חידוש מבנים, שירותי חקלאות, שימוש בתחבורה ציבורית, תרבות, אולמות ספורט ובידור, שירותי זכויות יוצרים, ציוד רפואי ושירותי בתי-מלון וקייטרינג 0%
שבדיה	25%	12% – מוצרי מזון	6% – תרבות וספורט 0%
דנמרק	25%	5% – אמנים המוכרים לראשונה	0% – עיתונים
פינלנד	23%	13% – מוצרי מזון	9% – שימוש בתחבורה ציבורית, ספרים, תרופות ושירותי בתי-מלון 0%
אוסטריה	20%	12%	10% – שירותי בתי-מלון
אירלנד	23%	13.5% – שירותי בתי-מלון 9.0%	4.8% 0%
יוון	23%	13% – מוצרי מזון, תרופות, מוצרי דלק ושירותי בתי-מלון	6.5% – ספרים ועיתונים
פורטוגל	23%	13% – שירותי מסעדות	6% – מוצרי מזון
לוקסמבורג	15%	12% / 6%	3% – שירותי בתי-מלון

²² לשיעורי המע"מ ראו לוח 2. הסיווג למוצרים השונים מבוסס על מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הנהגת מע"מ דיפרנציאלי למטרות חברתיות: מס ערך מוסף דיפרנציאלי באירופה ומס קנייה דיפרנציאלי בארה"ב – עדכון](#), כתב רון תקוה, מרס 2009.

נספח ב' – שיעורי מס קנייה במדינות ארצות-הברית (נתונים ממרס 2009)²³

המדינה	שיעור מס קנייה בסיסי	מוצרים הפטורים ממס קנייה	מוצרים שמוטל עליהם שיעור מס קנייה גבוה או נמוך יותר
אוהיו	5.5%	מזון ותרופות מרשם	
אוקלהומה	4.5%	מזון	מי שהכנסתו נמוכה מרף מסוים זכאי להחזר מס על מזון
אורגון	0%		
איווה	5%	מזון ותרופות מרשם	
איידהו	6%	תרופות מרשם	
אילינוי	6.25%	מזון ותרופות	מס בשיעור 1%
אינדיאנה	6%	מזון ותרופות מרשם	
אלבמה	4%		
אלסקה	0%		
אריזונה	5.6%	מזון ותרופות מרשם	
ארקנסו	6%	תרופות מרשם	מס על מזון הורד לאחרונה ל-3%
ג'ורג'יה	4%	מזון, תרופות וציוד רפואי	
דלוור	0%		
דקוטה-הדרומית	4%	תרופות מרשם	
דקוטה-הצפונית	5%	מזון ותרופות מרשם	
דרום-קרוליינה	6%	תרופות מרשם	מס על מזון – 3%, תקרה של 300 דולר על כלי-רכב ותעופה
הוואי	4%	מזון	
וויומינג	4%	מזון ותרופות מרשם	
ושינגטון	6.5%	מזון ותרופות מרשם	
ויסקונסין	5%	מזון ותרופות מרשם	
וירג'יניה	5%	תרופות	מזון – 2.5%
ורמונט	6%	מזון ותרופות	מזון מוכן – 10%
טנסי	7%	תרופות מרשם	מזון – 5.5%
טקסס	6.25%	מזון ותרופות	
יוטה	4.65%	תרופות	מזון – 2.75%
לואיזיאנה	4%	מזון ותרופות מרשם	על מזון מוטל מס קנייה על-ידי הרשויות המקומיות
מונטנה	0%		
מיזורי	4.23%	תרופות מרשם	
מינסוטה	6.5%	מזון ותרופות	

²³ מס קנייה (Sales Tax) הוא מס צריכה המוטל על מוצרים ושירותים מסוימים בעת רכישתם. אפשר שמש הקנייה ייכלל במחיר הנקוב של המוצר או השירות הנרכש (Tax-inclusive), ואפשר שהוא יתווסף בזמן המכירה עצמה (Tax-exclusive). שלא כמו מס ערך מוסף, מס קנייה מוטל על המשתמש הסופי – הצרכן – בלי שיהיה מיסוי של הערך המוסף שנוצר מהתשומות ומהוצאות התפעול הרגילות בשרשרת הייצור. אין בארה"ב מדיניות מס קנייה אחידה; מערכת מס הקנייה, שיעורי מס הקנייה והמוצרים והשירותים שעליהם המס מוטל בארה"ב שונים ממדינה למדינה. עם זאת, ברוב מדינות ארה"ב יש רשימת מוצרים הפטורים ממס זה (על-פי רוב פטורים ממס קנייה מזון ותרופות מרשם), כפי שמפורט בנספח ב'. מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הנהגת מע"מ דיפרנציאלי למטרות חברתיות: מס ערך מוסף דיפרנציאלי באירופה ומס קנייה דיפרנציאלי בארה"ב – עדכון, כתב רון תקוה, מרס 2009.

מוצרים שמוטל עליהם שיעור מס קנייה גבוה או נמוך יותר	מוצרים הפטורים ממס קנייה	שיעור מס קנייה בסיסי	המדינה
מזון מוכן – 9%	מזון	7%	מיסיסיפי
	מזון ותרופות מרשם	6%	מישיגן
	מזון ותרופות מרשם, ציוד רפואי, ביגוד (עד 175 דולר) ודגל הלאום	5%	מסצ'וסטס
מזון – 4%	תרופות מרשם	6%	מערב-וירגיניה
	מזון ותרופות מרשם	6%	מרילנד
		6.5%	נבדה
	מזון ותרופות מרשם	5.5%	נברסקה
	מזון, תרופות, ביגוד וכלים חד-פעמיים לשימוש ביתי	7%	ניו-ג'רסי
		0%	ניו-המפשייר
	מזון ותרופות	4%	ניו-יורק
	מזון ומבחר שירותים רפואיים	5%	ניו-מקסיקו
ציוד להגנה מהוריקן פטור ממס קנייה; לפני תחילת שנת הלימודים יש פטור ממס על מוצרי לימוד	מזון ותרופות	6%	פלורידה
	מזון, תרופות, ביגוד, ספרי לימוד ודלק לחימום ביתי	6%	פנסילבניה
על מזון מוטל מס קנייה על-ידי הרשויות המקומיות	מזון ותרופות מרשם	4.25%	צפון-קרוליינה
	מזון ותרופות מרשם	2.9%	קולורדו
	מזון, תרופות, ציוד רפואי, קסדות אופניים, דגלי הלאום, נורות חשמל ידיות לסיבה וספרי לימוד לאוניברסיטה	6%	קונטיקט
	מזון, בעלי-חיים, דשנים, תרופות מרשם וציוד רפואי	7.25%	קליפורניה
מי שהכנסתו נמוכה מרף מסוים זכאי להחזר מס על מזון	תרופות מרשם	5.3%	קנזס
	מזון ותרופות מרשם	6%	קנטקי
	מזון ותרופות	7%	רוד-איילנד
ארוחה במסעדה – 10%, חניה – 12%	מזון ותרופות	5.75%	ווינגטון די סי
מזון מוכן – 10%	מזון ותרופות מרשם	5%	מייין
	מזון ותרופות	6.5%	מינסוטה
מזון מוכן – 9%	מזון	7%	מיסיסיפי
	מזון ותרופות מרשם	6%	מישיגן
	מזון ותרופות מרשם, ציוד רפואי, ביגוד (עד 175 דולר) ודגל הלאום	5%	מסצ'וסטס
מזון – 4%	תרופות מרשם	6%	מערב-וירגיניה
	מזון ותרופות מרשם	6%	מרילנד

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המדינה	שיעור מס קנייה בסיסי	מוצרים הפטורים ממס קנייה	מוצרים שמוטל עליהם שיעור מס קנייה גבוה או נמוך יותר
נבדה	6.5%		
נברסקה	5.5%	מזון ותרופות מרשם	
ניו-ג'רסי	7%	מזון, תרופות, ביגוד וכלים חד-פעמיים לשימוש ביתי	
ניו-המפשייר	0%		
ניו-יורק	4%	מזון ותרופות	
ניו-מקסיקו	5%	מזון ומבחר שירותים רפואיים	
פלורידה	6%	מזון ותרופות	ציוד להגנה מהוריקן פטור ממס קנייה; לפני תחילת שנת הלימודים יש פטור ממס על מוצרי לימוד
פנסילבניה	6%	מזון, תרופות, ביגוד, ספרי לימוד ודלק לחימום ביתי	
צפון-קרוליינה	4.25%	מזון ותרופות מרשם	על מזון מוטל מס קנייה על-ידי הרשויות המקומיות
קולוראדו	2.9%	מזון ותרופות מרשם	
קונטיקט	6%	מזון, תרופות, ציוד רפואי, קסדות אופניים, דגלי הלאום, נורות חשמל ידידותיות לסביבה וספרי לימוד לאוניברסיטה	
קליפורניה	7.25%	מזון, בעלי-חיים, דשנים, תרופות מרשם וציוד רפואי	
קנזס	5.3%	תרופות מרשם	מי שהכנסתו נמוכה מרף מסוים זכאי להחזר מס על מזון
קנטקי	6%	מזון ותרופות מרשם	
רוד-איילנד	7%	מזון ותרופות	
ממוצע	4.91%		

